

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 329/2022-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Ivana Fiačana (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Milošom Kaščákom, advokátom, Kalinčiakova 10, Vranov nad Topľou, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 224/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 224/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 6 Cdo 224/2019 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **j e** jej Najvyšší súd Slovenskej republiky **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške **410,26 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 46

ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 224/2019 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Ďalej sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu v napadnutom konaní konať, zároveň žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur a trovy právneho zastúpenia.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 329/2022-10 z 28. júna 2022 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 24. októbra 2007 žalobu o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“). Sťažovateľka uviedla, že konanie v predmetnej veci do dňa podania ústavnej sťažnosti, t. j. ani po viac ako 14 rokoch, nie je skončené.

4. Najvyšší súd v predmetnej veci rozhoduje po tretíkrát. Naposledy mu bol spis v predmetnej veci doručený pre účely rozhodnutia o podaných dovolaniach 3. decembra 2019. Uznesením najvyššieho súdu z 29. januára 2020 tento súd odložil vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4Co/115/2018 zo 14. mája 2019.

5. Podaním z 21. januára 2022 najvyšší súd v odpovedi sťažovateľke na jej sťažnosť na prietahy oznámil, že v predmetnej veci sú prietahy v dôsledku poddimenzovanosti občianskoprávneho kolégia a veľkého počtu nevybavených vecí, za ktoré sa ospravedľňuje. Konanie v predmetnej veci do dňa podania ústavnej sťažnosti trvalo už 14 rokov a napriek tomu nebolo skončené.

6. Sťažovateľka proti napadnutému postupu najvyššieho súdu argumentovala tým, že nečinnosťou najvyššieho súdu v predmetnom konaní dochádza k porušeniu jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v neprímerane dlho trvajúcim konaní. Konanie v predmetnej veci nie je fakticky ani právne zložité a jeho neprímeranú dĺžku sťažovateľka nezavinila.

II.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľky

7. Najvyšší súd prostredníctvom podpredsedníčky JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD., k ústavnej sťažnosti vo svojom vyjadrení zo 6. júla 2022 uviedol, že si je vedomý, že dĺžka predmetného konania nezodpovedá očakávaniam kladeným na rýchlosť a plynulosť dovolacieho konania. Poukázal na nadmernú zaťaženosť senátov občianskoprávneho kolégia v dôsledku jeho personálnej poddimenzovanosti v rokoch 2020 a 2021, zmeny v obsadení kolégií pri zániku správneho kolégia najvyššieho súdu, nariadené protipandemické opatrenia v rovnakom období a uvedené skutočnosti považoval za dôležité aspekty ovplyvňujúce dĺžku predmetného konania, resp. existenciu zásahu do sťažovateľkou uvedeného práva, ktorého porušenie namieta. V závere najvyšší súd konštatoval, že ponecháva rozhodnutie o ústavnej sťažnosti na úvahe ústavného súdu a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

8. Sťažovateľka svoje stanovisko k vyjadreniu najvyššieho súdu zo 6. júla 2022 ústavnému súdu nedoručila.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu okresného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

10. Podstata námietok sťažovateľky spočíva v porušení jej základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov v dôsledku nečinnosti, resp. neefektívneho postupu najvyššieho súdu v napadnutom konaní.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

12. Ústavný súd uvádza, že napadnuté konanie na dovolacom súde vedené pod sp. zn. 6 Cdo 224/2019 bolo iniciované dovolaním podaným sťažovateľkou 3. decembra 2019, o ktorom dosiaľ nebolo meritórne rozhodnuté. Uznesením najvyššieho súdu z 29. januára 2020 tento súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4Co/115/2018 zo 14. mája 2019 a odvtedy nevykonal žiadne právne relevantné úkony smerujúce k rozhodnutiu predmetnej veci.

13. Celková dĺžka dovolacieho konania je teda dva roky a osem mesiacov. Podaním z 21. januára 2022 síce najvyšší súd prietahy v napadnutom konaní priznal a ospravedlnil sa za ne, avšak i naďalej zostal v predmetnej veci nečinný. Najvyššiemu súdu bolo 17. marca 2020 doručené podanie sťažovateľky, ktorým vzniesla námietku zaujatosti voči JUDr. Daniele Švecovej, JUDr. Rudolfovi Čirčovi a JUDr. Ivanovi Machyniakovi. Podaním č. k. 1 Nc 1/2020 z 25. marca 2020 JUDr. Helena Haukvitzová posúdila sťažovateľkou vznesenú námietku zaujatosti ako oneskorene podanú a spis bol vrátený späť senátu rozhodujúcemu vo veci samej bez navrhovaného rozhodnutia.

14. Predmetom napadnutého konania je žaloba o zaplatenie náhrady škody spôsobenej rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Z pohľadu kritéria faktickej a právnej zložitosti nejde o vec zložitú, pričom v tejto súvislosti je potrebné prihliadnuť aj na skutočnosť, že v napadnutom konaní rozhodoval dovolací súd už tretíkrát. Sťažovateľka podala dovolanie prvýkrát proti rozsudku krajského súdu č. k. 4Co 76/2009 z 13. novembra 2009, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 35/2010 zo 14. júla 2010. V poradí druhé dovolanie podala sťažovateľka proti rozsudku krajského súdu č. k. 4Co 74/2011-440 z 2. decembra 2011, ktorý bol uznesením najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 37/2012 z 31. júla 2012 zrušený. Tretie dovolanie, o ktorom najvyšší súd konal v rámci napadnutého konania, podala sťažovateľka proti

rozsudku krajského súdu č. k. 4Co/115/2018-393 zo 14. mája 2019 a najvyšší súd o ňom dosiaľ nerozhodol.

15. Povaha veci v zmysle judikatúry ESLP zohľadňuje aj kritérium významu konania pre sťažovateľku, t. j. čo je pre ňu v stávke. Význam a výsledok sporu je pre sťažovateľku podľa ústavného súdu nepochybný, keďže vyvodzuje svoj nárok vznikom škody z nezákonného trestného stíhania jej osoby s ohľadom na jej neskoršie oslobodenie spod obžaloby (obdobne napr. I. ÚS 530/2016).

16. Ústavný súd nezaznamenal, že by správaniu účastníkov konania, resp. správaniu sťažovateľky bolo možné pričítať vznik prietáhov v konaní.

17. Postup najvyššieho súdu nemožno hodnotiť ako efektívny a plynulý. Od vydania svojho uznesenia z 29. januára 2020, ktorým odložil vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4Co/115/2018 zo 14. mája 2019, v predmetnej veci nevykonal žiadne úkony, ktoré by smerovali k rozhodnutiu predmetnej veci. Zohľadniť v tejto súvislosti je podľa ústavného súdu potrebné aj skutočnosť, že pre najvyšší súd nešlo o vec novú a že ani po doručení sťažnosti sťažovateľky na prietahy v tomto konaní neprijal opatrenia na urýchlenie napadnutého konania. V poradí tretie dovolacie konanie trvá teda už viac ako dva roky a osem mesiacov, a to bez ospravedlniteľného dôvodu, a preto celkovú dĺžku tohto konania možno označiť za neprimeranú. Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že najvyšší súd v napadnutom konaní porušil základného právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

18. Keďže ústavný súd zistil, že postupom najvyššieho súdu došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľky, prikázal najvyššiemu súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

19. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

20. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie trvajúce viac ako 2 roky a osem mesiacov prebiehalo pred dovolacím súdom už tretíkrát. Prietahy v konaní zapríčinené nečinnosťou najvyššieho súdu odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľke vo výške 1 000 eur, ktoré je jej najvyšší súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu), a vo zvyšnej časti sťažovateľkou požadovaného zadosťučinenia nevyhovuje (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.
Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 410,26 eur.

22. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je vo výške 193,50 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 11,63 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu), čo spolu predstavuje sumu 410,26 eur. Celkovo tak sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov v sume 410,26 eur (bod 4 tohto nálezu).

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu